

## Име

Държавна дивечовъдна станция "Чекерица", административна принадлежност РУГ Пловдив. Лесоустройствен проект 2001 година, ревизионен период 1988-2000.

## Местонахождение

Държавна дивечовъдна станция "Чекерица" носи името на местността "Чекерица", намираща се на югоизток от село Стряма.

Разположена е в североизточната част на Пловдивска област. На изток граничи с ДЛ "Чирпан", на север с ДЛ "Сахране", на северозапад с ДЛ "Карлово", на запад с ДЛ "Пловдив", на юг с ДЛ "Асеновград".

Обхваща горите и територията на общините гр.Брезово, гр.Раковски и част от община Марица.

## Географско положение

Територията на ДДС "Чекерица" обхваща южните части на сърнена Средна гора, както и част от Горнотракийската низина. Има неправилна форма.

## Релеф

Релефът е предимно равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински. Характеризира се с дълги, заоблени била, които започват от север и стигат до равнинните южни части на станцията, склоновете са стръмни до много стръмни във високите райони и предимно наклонени до стръмни в по-ниските части на планината.

Главното било на Сърнена Средна гора, по което минава по-голямата част от северната граница, е най-високото било в района. Релефът се определя главно от южните хребети: Енчова чука - Дерменка - Караманова нива - Калето е вододел между реките Розовецка и Чехларска, сравнително заоблен и лесно проходим, с понижение в надморска височина от 1102 метра (вр. Енчова чука) до около 400 метра (североизточно от с. Зелениково). Хребетът Люгова могила - Могилата - Орлов камък - Партизанска чешма прорязва от север на юг и е вододел между реките Розовец и Златоселска. В горната част склоновете му са стръмни, а в долната билата му са заоблени и склоновете с по-малки наклони.

В западната част релефът се определя от по-къси била: Стефанов камък - Кайряка и Каравелови ниви - Камбуркина гора и други, които са с по-малки превишения и силно разклонени склонове с малки наклони.

Северно от главното било на планината най-голям вододел е билото вр. Бакаржика (1091 м) – Свежен - Букова могила, което опира на река Свеженска и служи за граница на територията.

От посочените хребети и била се отделят в различни посоки множество второстепенни била, които са с по-малки наклони и в долните си части и заоблени.

Най-високата точка в района е връх Братан (1236 м н.в., а най-ниската точка е 182 м н.в. в отдел 217. Преобладаващите надморски височини са от 100 м до 800 м, а средната 750 метра.

Таблица № 1

за разпределението на дървопроизводителната площ според наклона на терена

| Степен на наклона   | Площ в хектари | %            |
|---------------------|----------------|--------------|
| равно (0-4)         | 1544,2         | 10,0         |
| полегато (5-10)     | 1183,3         | 7,7          |
| наклонено (11-20)   | 5363,9         | 34,8         |
| стръмно (21-30)     | 6999,8         | 45,4         |
| мн.стръмно (над 31) | 318,3          | 2,1          |
| <b>Общо:</b>        | <b>15407,5</b> | <b>100,0</b> |

## Хидроложки условия

Най-голямото водно течение на територията е **река Розовецка**, която води началото си от района под връх Братан. Речното ѝ корито е стабилно със сравнително високи брегове, устойчиви на подравяне и отнасяне. Наклонът на леглото е сравнително голям в горното течение и водите текат бързо, след което при навлизането в равнинната част постепенно скоростта намалява и в района на с. Зелениково вече тече спокойно. През

сухи години някои от горните разклонения пресъхват, а при дъждовни събира много води и тече буйно. Най-голям приток е дол Бабек, който събира водите си северозападно от с. Бабек.

**Златоселска река** и притоците ѝ Доблев дол и Свински дол, събира водите си северно от с. Златосел. В горното си течение е с високи, стръмни брегове и сравнително голям наклон на леглото.

По-голями долове са Велков дол и Дълбокия дол, които събират водите си над с. Върбен, а над с. Сърнегор се намират няколко по-големи дола: Слепия, Дълбокия и други. Всички те имат стръмни, устойчиви брегове, през лятото губят водите си, но при проливни дъждове някои от техните разклонения имат пороен характер.

Посочените по-горе реки и долове са притоци на **река Марица**.

Единствено **Свеженска река** тече на северозапад и подхранва с водите си яз. "Домлян", след което се влива в река Стряма. Има постоянен воден дебит и голям водосборен басейн в района на с. Свежен.

За всички водни течения е характерно, че имат много гъста хидрографска мрежа и са с променлив воден дебит в зависимост от сезоните на годината.

## Геоложки строеж

Според тектонското райониране на България, районът на ДДС "Чекерица" попада в тектонската област Средногорие. Развитието на тази област в тектонско отношение е започнало с формирането му като понижението в началото на Горна креда, залято от водни басейни. Към края на горна креда е започнало отново общо потъване на понижението. След Горна креда е станало нагъвателно движение, от което се е образувала Средногорската нагъната област. През палеогена тя е била подложена на спиrogenни (бавни, вековни) движения, които дооформили нагънатите планински вериги. През плиоцена станали големи разломявания на сушата и се образували много котловини и разчленявания на релефа.

В района се срещат скали от трите основни типа: масивни, седиментни и метаморфни. Масивните (магмени) скали са с най-голямо разпространение и са представени от южнобългарски гранит и андезити. Южнобългарският гранит, получил се от застиването на магмата под повърхността на земята е напукан във всички посоки, податлив е на ерозия и изветряне. Създава добри условия за развитие на дървесната растителност. Андезитите са устойчиви на изветряне, нямат вертикални напуквания и при недостатъчна мощност на почвения профил развитието на дървесната растителност се затруднява след достигането на корените до плътната основа.

Седиментните (утаечни) скали са представени от пясъчници, пясъци и чакъли от Горен еоцен II-морски тип. Тези скали са силно напукани във всички посоки, изветрянето е силно изразено и са най-податливи на ерозия. При наличие на влага създават добри условия за развитие на дървесната растителност. Почвообразуването при тях протича сравнително бързо.

Метаморфните скали са представени от гранитогнайси (долна серия на метаморфния комплекс - долна и средна свита с мрамори). Тези скали са леко податливи на изветряне и ерозия. Имат вертикално напукване, което улеснява проникването в дълбочина на корените и благоприятства развитието на дървесната растителност.

## Климатични условия

Според класификацията на Събев и Станев (1959) районът попада в Европейско-континентална климатична област, преходно-континентална климатична подобласт. Съобразно надморската височина територията попада в **Климатичния район на Източна Средна България - западна част** (ниските, южни части с най-близки метеорологични станции Брезово (235 м н.в.) и Хисаря (275 м н.в.) и в **Задбалканския нископланински климатичен район - централна част** (високите, северни части с най-близка метеорологична станция Розовец (430 м н.в.) и Панагюрище (562 м н.в.).

Най-ниската средна месечна температура на въздуха е през януари и за отделните райони е в границите от  $-1^{\circ}\text{C}$  до  $0,1^{\circ}\text{C}$ , а най-високата е през юли и е в границите от  $22,3^{\circ}\text{C}$  до  $22,9^{\circ}\text{C}$ . Средната годишна температура е от  $10,1^{\circ}\text{C}$  до  $12,1^{\circ}\text{C}$ . Това характеризира мека зима и горещо лято.

Особено значение има периодът, през който средната температура на въздуха се задържа устойчиво над  $10^{\circ}\text{C}$ , тъй като това е периодът на активна вегетация за дървесната растителност. За подпосятъ на равнинно-хълмистите дъбови гори той е 210

дни, а за подпояса на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори и подпояса на нископланинските гори от горун, бук и ела той е 188 дни.

Крайните срокове на късните пролетни и ранни есенни мразове в района почти съвпадат с началото и края на вегетационния период, което в отделни години може да се отрази неблагоприятно върху развитието на дървесната растителност.

Сезонното разпределение на валежите има летен максимум и зимен минимум. Годишната сума на валежите се движи от 480 мм за ниските до 900 мм за високите части на станцията.

Средната дата на първата снежна покривка е 20.XII за ниските и 10.XII за по-високите части, а на последната 1.III за ниските и 10.III за по-високите части. Средната височина на снежната покривка през януари е под 10 см за ниските и от 10-20 см за високите части, а средния годишен брой на дните със снежна покривка е от 20 до 50 дни (за най-високите части - 80 дни).

През цялата година преобладаващи ветрове са западните, които са сравнително студени. През зимата преобладават северозападните, а през останалата част от годината са югоизточните. Най-силни са северозападните ветрове, следвани от западните. Най-благоприятни за развитието на горскодървесната растителност се оказват югоизточните и южните ветрове, които са сравнително топли.

Климатът е преходно-континентален, като за южните и по-ниски части се формира при средиземноморско влияние, нахлуващо по течението на река Марица.

Данни за температурата на въздуха и за количеството на валежите са представени съответно в *Таблица № 2* и *Таблица № 3*.

*Таблица № 2  
за температурата на въздуха*

| Климатичен район с надморска височина в метри                                   | Средна годишна температура | Средна годишна абсолютна минимална | Средна годишна абсолютна максимална |
|---|----------------------------|------------------------------------|-------------------------------------|
| Климатичен район на Източна Средна България – западна част (150-350 м н.в.)     | 12,1                       | -23,5                              | 40,1                                |
| Задбалкански нископланински климатичен район – централна част (500-1000 м н.в.) | 10,1                       | -27,5                              | 39,0                                |

*Таблица № 3  
за количеството на валежите*

| Климатичен район с надморска височина в метри                                   | Сума валежи годишно в мм | Месец с максимална валежна сума | Месец с минимална валежна сума |
|---|--------------------------|---------------------------------|--------------------------------|
| Климатичен район на Източна Средна България – западна част (150-350 м н.в.)     | 480-590                  | VI                              | VIII, IX                       |
| Задбалкански нископланински климатичен район – централна част (500-1000 м н.в.) | 500-1200                 | VI                              | II, III                        |

## Почви

Почвите са представени главно от следните типове и подтипове: канелена горска излужена, кафява горска тъмна, преходна и светла, чернозем-смолница.

*Таблица № 4  
за разпределението на дървопроизводителната площ по почвени типове*

| Типове горски почви  | Площ в ха | %   |
|----------------------|-----------|-----|
| алувиална            | 9,7       | -   |
| алувиално-ливадна    | 72,5      | 0,5 |
| ливадно-блатна       | 0,6       | -   |
| алувиално-делувиална | 1,3       | -   |
| ливаден чернозем     | 161,9     | 1,1 |
| чернозем-смолница    | 738,3     | 4,8 |

|                          |                |              |
|--------------------------|----------------|--------------|
| канелена горска типична  | 75,5           | 0,5          |
| канелена горска излужена | 11311,8        | 73,4         |
| кафява горска тъмна      | 711,1          | 4,6          |
| кафява горска преходна   | 1993,8         | 12,9         |
| кафява горска светла     | 287,0          | 1,9          |
| хумусно-карбонатна       | 44,0           | 0,3          |
| <b>Всичко:</b>           | <b>15407,5</b> | <b>100,0</b> |

В района няма особено активни ерозионни процеси, а само такива с локално значение, в резултат на изсичането на горите в миналото и екстензивното скотовъдство. Ерозираните в различна степен почви заемат общо 592,9 ха (3,8%) от дървопроизводителната площ.

## Растителност

Съгласно възприетото горскорастително райониране на България (Захариев и др., 1979), районът на ДДС "Чекерица" попада в Тракийска горскорастителна област (Т), подобласт Горна Тракия (ГТ). Съобразно надморската височина попада в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (Т-I) и в Средния планински пояс на горите от бук и иглолистни (Т-II). В зависимост от местоположението, надморската височина и хидроложките условия, районът попада в следните подпояси:

**Т-I-2 - Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 м н.в.)**

**Т-I-3 - Подпояс на хълмисто-предпланинските смесени широколистни гори (500-700 м н.в.)**

В тези подпояси естествената растителност е главно от благун, зимен дъб, космат дъб, келяв габър и други, които образуват чисти и смесени насаждения. Създадени са горски култури от иглолистни (черен бор, атласки кедър и други) и широколистни (акация, дъбове и други).

**Т-II-1 - Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (700-1200 м н.в.)**

Тук естествената растителност е главно от зимен дъб и бук, образуващи както чисти, така и смесени насаждения. На места са създадени горски култури от бял бор, ограничено на подходящи месторастения е залесявано с дуглазка.

Таблица № 5

Разпределение на площта по дървесни видове

| Дървесни видове | Сегашен състав     |      | Бъдещ състав       |      |
|-----------------|--------------------|------|--------------------|------|
|                 | Залесена площ в ха | в %  | Залесена площ в ха | в %  |
| Бял бор         | 940,9              | 6,1  | 315,7              | 2,1  |
| Смърч           | 9,9                | 0,1  | -                  | -    |
| Черен бор       | 528,1              | 3,4  | 2656,0             | 17,3 |
| Зелена дуглазка | 67,4               | 0,4  | 59,3               | 0,4  |
| Атласки кедър   | 15,9               | 0,1  | 179,4              | 1,2  |
| Бук             | 1266,0             | 8,3  | 1404,4             | 9,2  |
| Червен дъб      | 80,7               | 0,5  | 91,7               | 0,6  |
| Зимен дъб       | 5459,5             | 35,6 | 4876,0             | 31,8 |
| Летен дъб       | 286,3              | 1,9  | 326,9              | 2,1  |
| Благун          | 2111,4             | 13,8 | 2248,8             | 14,7 |
| Цер             | 248,0              | 1,6  | 244,3              | 1,6  |
| Габър           | 203,0              | 1,3  | 179,4              | 1,2  |
| Бряст           | 233,0              | 1,5  | 227,8              | 1,5  |
| Ясен            | 23,1               | 0,2  | 18,8               | 0,1  |
| Трепетлика      | 3,2                | -    | 2,4                | -    |
| Явор            | 0,1                | -    | 0,1                | -    |
| Бреза           | 5,5                | -    | 5,5                | -    |
| Мъждряк         | 38,3               | 0,3  | 6,5                | -    |
| Орех            | 0,1                | -    | 0,1                | -    |
| Акация          | 1002,4             | 6,5  | 1014,0             | 6,6  |
| Космат дъб      | 459,4              | 3,0  | 100,3              | 0,7  |
| Келяв габър     | 2110,0             | 13,8 | 704,8              | 4,6  |
| Върба           | 9,6                | 0,1  | 4,7                | -    |
| Гледичия        | 2,9                | -    | 2,9                | -    |
| Джанка          | -                  | -    | 1,7                | -    |
| Елша            | 4,8                | -    | 2,2                | -    |
| Кестен          | 0,1                | -    | 6,6                | -    |
| Клен            | 3,5                | -    | 1,4                | -    |

|                   |                |              |                |              |
|-------------------|----------------|--------------|----------------|--------------|
| Дребнолистна липа | -              | -            | 0,1            | -            |
| Едрolistна липа   | 0,3            | -            | 7,8            | 0,1          |
| Сребролистна липа | 13,0           | 0,1          | 481,5          | 3,2          |
| Мекиш             | 22,6           | 0,2          | 10,7           | 0,1          |
| Източен чинар     | 0,2            | -            | -              | -            |
| Шестил            | 1,1            | -            | 1,1            | -            |
| Американски ясен  | 3,8            | -            | 3,1            | -            |
| Планински ясен    | 0,4            | -            | 1,5            | -            |
| Бяла топола       | 24,3           | 0,2          | 4,8            | -            |
| тп I-214          | 144,5          | 1,0          | 134,3          | 0,8          |
| тп Vernirubens    | 3,3            | -            | -              | -            |
| Тамарикс          | 3,5            | -            | 3,5            | -            |
| <b>ВСИЧКО</b>     | <b>15330,1</b> | <b>100,0</b> | <b>15330,1</b> | <b>100,0</b> |

### Характеристика на горския фонд

Общата площ на Държавна дивечовъдна станция (ДДС) "Чекерица" - местност Чекерица, с.Стряма, община Раковски, която е обособена от бившето ДЛ "Стряма" - с.Стряма съгласно заповед № 37/25.01.2001 на НУГ при МЗГ е 16382,8 ха.

Освен горите от бившия ДГФ в горските площи на ДДС "Чекерица", разположени на териториите на общини Брезово, Раковски и "Марица" - гр.Пловдив, са включени и териториите на бившите гори върху селскостопански земи (гори ССФ) с обща площ 477,3 ха.

За нуждите на различни ведомства са предоставени (без да се изключват от горския фонд) 6,6 ха горски площи.

По вид на собствеността разпределението е дадено в Таблица № 6.

Таблица № 6

Разпределение на площите по собственост

| Собственост                       | Площ в ха      | %            |
|-----------------------------------|----------------|--------------|
| Държавна                          | 11582,9        | 70,7         |
| Общинска                          | 2653,1         | 16,2         |
| Частна                            | 1759,1         | 10,8         |
| Временно стопанисвани от общината | 286,1          | 1,7          |
| Религиозна                        | 3,6            | -            |
| На други юридически лица          | 98,0           | 0,6          |
| <b>ОБЩО:</b>                      | <b>16382,8</b> | <b>100,0</b> |

Таблица № 7

Разпределение на общата площ по вид на земите

| Вид на земите                       | Площ в ха      | %            |
|-------------------------------------|----------------|--------------|
| Залесена площ                       | 15328,3        | 93,7         |
| Незалесена дървопроизводителна площ | 77,4           | 0,4          |
| Недървопроизводителна площ          | 977,1          | 5,9          |
| Горски пасища                       | -              | -            |
| <b>ОБЩО:</b>                        | <b>16382,8</b> | <b>100,0</b> |

Таблица № 8

Разпределение на общата/залесената площ по вид на горите

| Вид на горите                | Площ в ха                | %            |
|------------------------------|--------------------------|--------------|
| Иглолистни                   | 1944,6 / 1875,5          | 11,9 / 12,2  |
| Широколистни високоствъблени | 920,9 / 854,6            | 5,6 / 5,6    |
| За реконструкция             | 4763,3 / 4125,5          | 29,1 / 26,9  |
| Издънкови за прерастване     | -                        | -            |
| Издънкови за превръщане      | 6883,5 / 6683,3          | 42,0 / 43,6  |
| Нискоствъблени               | 1870,5 / 1791,2          | 11,4 / 11,7  |
| <b>ВСИЧКО:</b>               | <b>16382,8 / 15330,1</b> | <b>100,0</b> |

Разпределението на горите и голите горски площи по групи гори и функции е дадено в Таблица № 9.

Таблица № 9  
Разпределение на общата площ по групи гори и функции

| Групи гори    | Иглолистни    |               | Широколистни   |                | Всичко         |                |
|---------------|---------------|---------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
|               | обща площ     | залесена      | обща площ      | залесена       | обща площ      | залесена       |
| ДС Функции    | 1611,6        | 1567,5        | 12779,9        | 12141,8        | 14391,5        | 13709,3        |
| Защитни       | 332,7         | 308,0         | 1609,2         | 1273,6         | 1941,9         | 1581,6         |
| Рекреационни  | -             | -             | -              | -              | -              | -              |
| Защитени      | 0,3           | -             | 45,5           | 35,6           | 45,8           | 35,6           |
| Други         | -             | -             | 3,6            | 3,6            | 3,6            | 3,6            |
| Общо ЗРЗТ     | 333,0         | 308,0         | 1658,3         | 1312,8         | 1991,3         | 1620,8         |
| Общо ДСФ+ЗРЗТ | 1944,6        | 1875,5        | 14438,2        | 13454,6        | 16382,8        | 15330,1        |
| Горски пасища | -             | -             | -              | -              | -              | -              |
| <b>ОБЩО</b>   | <b>1944,6</b> | <b>1875,5</b> | <b>14438,2</b> | <b>13454,6</b> | <b>16382,8</b> | <b>15330,1</b> |

В лесоустройственият проект от 1988 година е предвидено общо ползване в размер на 207402 куб.м (средно годишно 15954 куб.м), от което 6121 куб.м годишно от главни сечи и 9833 куб.м годишно от отгледни сечи и санитарни сечи. Отсечени са общо 160645 куб.м (средно годишно 12360 куб.м) или 77,5% от предвиденото. Изпълнението от главни сечи е 62696 куб.м (ср. год. 4820 куб.м) или 78,8%, а от отгледни и санитарни сечи 97949 куб.м (ср. год. 7540 куб.м) или 76,6% от предвиденото. Настоящото лесоустройство предвижда общ добив от 301000 куб.м с клони или средно годишно 30100 куб.м – 17080 куб.м добив от главни сечи и 13020 куб.м от отгледни и санитарни сечи.

### Санитарно състояние на гората

Основните насекомни вредители по дъбовите гори в ДДС "Чекерица" - златозадката и гъботворката, в началото на ревизионния период са били в депресия, докато в иглолистните култури боровата процесия е имала постоянни огнища през целия период, а еветрията в началото му. През последните години е констатирано силно развитие и нападение от златозадка. В тополовите култури се е появявал ограничено тополови цигарджия.

Тревожно е съхненето на дъбовите гори (като една от причините за това се посочва заболяването трахеомикоза). В някои насаждения повредите достигат 60% от броя на дърветата.

Снеговали и снеголоми са нанесли повреди в иглолистните култури, което е наложило през десетилетието да се извеждат санитарни сечи в значително по-голям обем от предвидения в лесоустройствения проект.

От различни видове повреди са засегнати общо 2744,6 хектара, като най-големи са от съхнене по дъба (трахеомикозата) - 1511,6 ха и от суховършия - 951,2 ха и други.

Най-силно засегнати са чистите и смесени широколистни насаждения, където заболяването от трахеомикоза е най-голямо.

Най-много са нарушенията от незаконна сеч - общо 681, като се наблюдава едно чувствително увеличение след 1991 година. На второ място са нарушенията по лова и риболова - 134, а нарушенията от незаконна паша са 56.

Общият брой на възникналите пожари през ревизионния период е 23, като само при два от тях щетите са сериозни. Това се дължи до голяма степен на сериозното отношение на стопанисващия персонал на държавната дивечовъдна станция при изпълнение на противопожарните мероприятия.

### Странични ползвания

Таблица № 10  
За страничните ползвания

| Странични ползвания | Мярка   | Предвидено по ЛУП (1988-2000) средногодишно | Реализирано средногодишно | Предвидено по ЛУП (2001-2010) средногодишно |
|---------------------|---------|---|---------------------------|---|
| Паша - площ         | хектари | 6160  | 7551                      | 8266,6                                      |
| Едър добитък        | брой    | 5338  | 264                       | 5113  |
| Дребен добитък      | брой    | 32030                                       | 1572                      | 33066                                       |
| Сено                | тона    |   |                           | ?   |

|  |          |      |       |     |
|--|----------|------|-------|-----|
| Листников фураж  | пр.куб.м | 2000 | 186   | 500 |
| Горски плодове – глог, шипка, трънки, къпини             | тона     | -    | 13    | 1   |
| Билки – липа, подбел, риган, мащерка, жълт кантарион     | тона     | -    | 21,05 | 1   |
| Гъби – манатарка, пачи крак, челядинка, печурка, сърнела | тона     | -    | 0,08  | 2   |

## Лечебни растения

Списък на лечебните растения в района на ДДС "Чекерица"-с. Стряма, според хорологичния атлас на лечебните растения в България и теренните проучвания:

**Обикновен дрян** - *Cornus mas* - храст с кафяво зеленикави клонки. Расте разпръснато или групово в смесени, главно дъбови гори, където се явява като подлес, както и из храсталаци и скалисти склонове върху различни почви. Използва се във фитотерапията.

**Обикновена леска** - *Corylus avellana* - храст или малко дърво. Формира самостоятелни съобщества - храсталаци на мястото на изсечени или унищожени гори. Среца се като подлес в дъбови и габъррови гори. Търпи изсичане, при което се формират нови гнезда от многобройни млади стъбла. Използва се в медицината.

**Обикновена хвойна** - *Juniperus communis* - вечно зелен храст с изправени или полегнали клони. Расте в предпланините и планините на цялата страна. Среца се в подлеса на широколистни и смесени гори, на мястото на деградирани гори и сечища. Събират се плодчетата през есента на втората година. Използва се в медицината и в парфюмерията.

**Влакнест равнец** - *Achillea millefolium var. setacea* - многогодишно тревисто растение. Расте из ливади и пасища, каменисто и тревисти места, изоставени ниви, край пътища и селища, вторично като плевел в посеви. Използва се в билколечението. При предозиране са възможни отравяния.

**Смрадлика** - *Cotinus coggygria* - храст, рядко ниско дърво. Расте по сухи и каменисти почви из храсталаци и дъбови гори, предимно върху варовици в равнините и предпланинските райони. Образува и самостоятелни вторични съобщества на мястото на унищожените дъбови и други гори. Използва се във фитотерапевтичната практика, парфюмерията, като багрило и като декоративно растение. При вътрешно използване е отровно.

**Обикновен глог** - *Crataegus monogyna* - бодлив храст. Среца се из цялата страна до към 1500 м н.в. Расте из храсталаци и гори, край пътеките. Умерено светлолюбив мезофит. Използва се в медицината.

**Полски хвощ** - *Equisetum arvense* - многогодишно растение. Расте край реки, потоци, често като плевел в градини, ливади, необработени места и запустели ниви, по-рядко в сенчести гори. Използва се във фитотерапевтичната промишленост.

**Кукувича прежда** - *Cuscuta europaea* - едногодишно безхлорофилно паразитно растение, увиващо се около гостоприемника и прикрепващо се за него. Паразитира по различни тревисти растения и храсти. Използва се във фитотерапевтичната практика.

**Мъждрян** - *Fraxinus ornus* - храст или дърво до 15 метра, среща се доста често в страната. Расте по каменистите склонове на дефилетата при пълно слънчево осветление. Видът е силно пластичен. Издържа добре засушаванията, понася засенчванията и е непридирчив към почвените условия. Често формира самостоятелни съобщества. Кората се използва като суровина във фармацевтичната промишленост за производство на ескулин.

**Еньовче** - *Galium verum* - многогодишно тревисто растение с дълго разклонено коренище. Расте по умерено сухи или умерено влажни тревисти места, из ливади и пасища, често с нарушен тревостой, в горски поляни, покрай ниви и пътища. Използва се в народната медицина.

**Бръшлян** - *Hedera helix* - вечнозелено увивно или пълзящо растение, с хватателни коренчета на стъблата. При подходящи условия бръшлянът се среща във всички части на страната. Расте из храсталациите, поляните и разсветлените гори. Отровно. Използва се във фитотерапевтичната практика. Употребява се само под лекарски контрол.

**Бял оман** - *Inula helenium* - многогодишно тревисто растение. Расте из влажни тревисти и храсталачни места в покрайнините на горите и край потоци и реки. Използва се във фитотерапевтичната практика и в хранително-вкусовата промишленост.

**Маточина** - *Melissa officinalis* - тревисто многогодишно растение с многобройни стъбла. Расте най-често край населени места, огради, гробища, пътища и в разредени храсталаци и горски поляни. Привързана е към умерено влажни и влажни, добре проветрени местообитания с богати почви. Използва се в парфюмерията, народната медицина, пчеларството.

**Обикновен риган** - *Origanum vulgare* - многогодишно тревисто растение. Среща се из цялата страна. Расте из храсталаци, разредени гори и горски поляни от низините до 2000 м.н.в. Използва се в парфюмерията и фитотерапията.

**Драка** - *Paliurus spina-christi* - силно разклонен трънлив храст. Расте по тревисти, каменисти и припечни склонове, в покрайнините на горите и в разредени терени. Приема се като храстов плевел в някои пасища. Използва се във фитотерапевтичната практика.

**Теснолистен живовляк** - *Plantago lanceolata* - многогодишно тревисто растение със силно разклонено коренище. Расте из ливади, пасища по сухи и умерено влажни тревисти и песъчливи места, край пътища, като плевел в градини, лозя и окопни култури. Използва се във фитотерапевтичната практика. При вътрешна употреба са възможни отравяния.

**Широколистен живовляк** - *Plantago major* - многогодишно тревисто растение. Расте по влажни, тревисти, песъчливи и наводнени места, край реки, блата, изкопи, край пътища и сечища. Използва се във фитотерапевтичната практика. При вътрешна употреба са възможни отравяния.

**Трънка** - *Prunus spinosa* - храст със силно разклонено стъбло. Расте из храсталаци по синори, пасища, пустеещи места, край пътища в покрайнините на дъбовите гори. Дребноплодно растение. Понякога образува самостоятелни храстови съобщества. Използва се във фитотерапевтичната практика.

**Жълтурче** - *Ranunculus ficaria* - многогодишно тревисто растение. Расте по влажни ливади из храсталаци и широколистни гори. Сенкоиздържлив вид, с известно предпочитание към разсветлените места. Използва се в народната медицина за лечение на хемороиди, подагра, кожни обриви и ревматизъм.

**Обикновена шипка** - *Rosa canina* - храст с дъговидно извити клони. Расте из храсталаци, тревисти терени, покрай речни тераси и потоци, по синорите, из пустеещи селскостопански земи, в покрайнините на горите и други. Използва се във фитотерапевтичната практика. Хранително-вкусовата промишленост, в народната медицина, в домашното производство на сиропи, мармалади и др.

**Малина** - *Rubus idaeus* - полухраст с изправени вдървени стъбла. Расте из храсталаци и като подлес в широколистни и иглолистни гори, а понякога образува самостоятелни съобщества в сечища, ветровали, пожарища, край пътища и други. Използва се във фитотерапията, в народната медицина, като суровина в хранително-вкусовата промишленост, а в домакинството за производство на сиропи, конфитюри и др.

**Жълт кантарион** - *Hypericum perforatum* - многогодишно тревисто растение с хоризонтално, пълзящо коренище. Расте по сухи тревисти, каменисти и храсталачни местообитания, в разредени гори и сечища, по не обработваеми места, край пътища, като елемент на естествената растителност до към 2000 м.н.в. Използва се във фитотерапевтичната практика, в ликьорената и кожухарската промишленост.

**Имел бял** - *Viscum album* - вечнозелен полупаразитен, висок до 100 см, вилужно разклонен храст, прикрепящ се с хаустории към гостоприемника. Паразитира върху различни видове иглолистни и широколистни растения. Използва се във фитотерапевтичната практика. Употреба само под лекарски контрол.

**Обикновен киселец** - *Rumex acetosa* - многогодишно двудомно растение. Расте по влажни, поляни, ливади и тревисти места из цялата страна. Използва се в народната медицина и фитотерапевтичната практика, като зеленчук в свежо или преработено състояние. Създадени са ценни градински сортове.

**Бяла върба** - *Salix alba* - еднодомно дърво, високо до 25-30 м, с широка корона и надлъжна напукана кора. Расте по влажни и блатисти места, край потоци, реки, блата и езера, крайбрежните гори и храсталаци, заедно с други видове върби и тополи. Използва се във фитотерапевтичната практика.

**Ракита** - *Salix purpurea* - еднодомен храст, висок до 5-6 метра. Расте край потоци и реки. Образува малки храсталачни групи, самостоятелно или с други върби. Използва се във фитотерапевтичната практика, в кошничарството.

**Черен бър** - *Sambucus nigra* - разклонен храст или дърво. Расте по влажни, сенчести места, край реките и потоците, почти винаги в близост до населените места, върху богати и влажни почви. Използва се във фитотерапията. От кората на младите клони се правят мехлеми за бързо заздравяване на рани.

**Черно кучешко грозде** - *Solanum nigrum* - едногодишно тревисто растение. Расте по изоставени буренливи и необработени места, градини, покрай пътища, огради, като плевел и бурен в цялата страна. Използва се в билколечението и народната медицина, само под лекарски контрол.

**Лечебно сапунче** - *Saponaria officinalis* - многогодишно растение с пълзящо коренище. Расте по пясъчливи и чакълести места край реки, потоци и ж.п.линии, по диги на канали, в храсталаци и други. Използва се в билколечението.

## **Защитени територии**

На територията на ДДС "Чекерица" са обявени следните защитени обекти:

**Историческо място "Стефанов камък"** - в землището на с.Върбен. Местност, служил за партизански лагер. Лобно място на партизани.

**Историческо място "Дерменка"** - в землището на с.Розовец. Лобно място на партизани от Чехларската дружина.

**Историческо място "Хайдушка поляна"** - в землището на с.Чехларе. На 4.XI.1941 година в тази местност е създаден първия партизански отряд в района.

**Историческо място "Лесопарка"** - в землището на гр.Брезово. На това място са положили клетва партийните членове през 1924 година, служило е за сборен пункт на отряд "Христо Ботев". Лобно място на партизанката Таска Илиева.

**Историческо място "Кутела"** - в землището на с.Розовец. Археологически паметник. Един от най-древните жертвени камъни в страната.

**Историческо място "Свежен"** - в землището на с.Свежен. Място, където са денували партизани от бригада "Христо Ботев".